

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

**Факультет культурології та соціальних комунікацій
Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету культурології та
соціальних комунікацій

 Наталя КОРЖИК
«26» січня 2025 р.

НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

РОБОЧА ПРОГРАМА

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
ІНФОРМАЦІЙНА, БІБЛІОТЕЧНА ТА АРХІВНА СПРАВА**

Галузь знань – 02 Культура і мистецтво

Спеціальність – 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Харків – 2025 рік

Розробник: ДАВИДОВА І.О., професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій, доктор наук із соц. комунікацій, професор

Мова навчання — українська.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій

Протокол № 1 від «25» серпня 2025 року

Протокол № 10 від «26» січня 2026 року

Завідувач кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій

Олена МАР'ІНА

Робочу програму затверджено на засіданні ради факультету культурології та соціальних комунікацій

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 р.

Протокол № 10 від «26» січня 2026 р.

Голова ради факультету

Наталя КОРЖИК

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 3	Галузь знань 02 Культура та мистецтво	Нормативна
	029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	
Загальна кількість годин – 90	Освітньо-наукова програма Інформаційна, бібліотечна та архівна справа	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
		4-й
Кількість годин для денної форми навчання: аудиторних – 30 самостійної роботи – 60	Освітньо-кваліфікаційний рівень: доктор філософії	Практичні
		30 год.
		Самостійна робота
		60 год.
		Вид контролю:
		залік

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить:

для денної форми навчання – 30/60

1. Мета та завдання навчально-педагогічної практики

«Науково-педагогічна практика» – це розосереджена практика, спрямована на посилення професійної підготовки аспірантів спеціальності “Інформаційна, бібліотечна та архівна справа”. Розосереджена практика є ключовою складовою професійного становлення майбутніх науковців і педагогів в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи. Вона дозволяє поєднати теоретичні знання з реальними викликами фахової діяльності. Під час науково-педагогічної практики аспіранти набувають навичок викладання, наукового аналізу та організації навчального процесу. Практика сприяє формуванню відповідальності, професійної самостійності та здатності до критичного осмислення власної діяльності. Розосереджений формат дозволяє здійснювати апробацію методів викладання й наукової комунікації в реальних умовах.

Метою практики — формування у аспірантів цілісної системи професійних умінь і навичок науково-педагогічної діяльності в умовах розосередженої організації освітнього процесу, включно з опануванням методик дистанційного, аудиторного та змішаного навчання, здатністю розробляти навчально-методичні матеріали; організовувати та проводити навчальні заняття; здійснювати ефективну педагогічну взаємодію незалежно від формату та місця виконання практики.

Загальні та професійні компетентності, які формує навчально-педагогічна практика:

<p>Загальні компетентності</p>	<p>ЗК1. Здатність розв'язувати комплексні проблеми в інформаційній, бібліотечній та архівній справі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p> <p>ЗК2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК4. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК5. Здатність до формування системного наукового світогляду, професійної етики та етики застосування технологій інформаційного суспільства.</p> <p>ЗК6. Здатність застосовувати теоретичні знання у практичних ситуаціях у науковій, педагогічній та управлінській діяльності.</p> <p>ЗК7. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК8. Здатність проведення та презентації результатів наукових досліджень на відповідному рівні з використанням інформаційних і комунікаційних технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній справі.</p> <p>ЗК9. Здатність розробляти і управляти науковими проектами та/або складати пропозиції щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.</p>
<p>Спеціальні компетентності</p>	<p>СК2. Здатність застосувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень в інформаційній, бібліотечній та архівній справі.</p> <p>СК3. Здатність розвивати категорійно-поняттєвий та аналітично-дослідницький апарат, виявляти й обґрунтовувати нові закономірності в інформаційній, бібліотечній та архівній справі.</p>

	<p>СК5. Здатність проектувати, моделювати і розробляти нові засоби та технології із вдосконалення процесів створення, розповсюдження, аналітико-синтетичної акумуляції, зберігання обробки, й організації використання документованої інформації.</p> <p>СК6. Здатність застосовувати широкий спектр цифрових засобів, інструментів, ресурсів і технологій для провадження досліджень в інформаційній, бібліотечній та архівній справі.</p> <p>СК7. Здатність здійснювати науково-педагогічну та освітню інноваційну діяльність у закладах вищої освіти в інформаційній, бібліотечній та архівній справі.</p> <p>СК10. Здатність високоспеціалізованого професійно організаційно-управлінські, експертно-аналітичні та консультаційні національному та міжнародному ринках праці.</p>
--	---

Програмні результати навчання:

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>РН1. Володіти знаннями про передові концептуальні та методологічні аспекти в галузі науково-дослідної та/або професійної діяльності і на межі предметних зв'язків інформаційної, бібліотечної та архівної справи.</p> <p>РН3. Вільно презентувати й обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми інформаційної, бібліотечної та архівної справи державною й іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у фахових наукових виданнях.</p> <p>РН4. Уміти критично мислити, оцінювати та синтезувати інноваційні ідеї в галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи.</p> <p>РН5. Планувати і виконувати емпіричні та теоретичні дослідження з інформаційної, бібліотечної та архівної справи й дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів та методик</p> <p>РН7. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, технології роботи з відкритими даними, бази даних та інформаційні системи.</p> <p>РН8. Розробляти та реалізовувати проекти, включаючи власні дослідження, що дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику щодо розв'язання значущих проблем в інформаційній, бібліотечній та архівній справі з дотриманням норм академічної та професійної етики і</p>
--------------------------------------	--

	<p>врахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.</p> <p>РН9. Розробляти і викладати в закладах вищої освіти дисципліни з інформаційної, бібліотечної та архівної справи.</p>
--	--

2. Програма науково-педагогічної практики

Тема 1. Ознайомлення з освітньою програмою та робочими планами дисциплін

1. Ознайомитися з освітньо-науковою програмою підготовки докторів філософії за спеціальністю В13 «Бібліотечна, інформаційна та архівна справа»; робочими програмами навчальних дисциплін соціокомунікативного циклу; індивідуальним планом роботи викладача-куратора.

2. Проаналізувати структуру робочої програми освітньої компоненти (мета, результати навчання, змістові модулі, методи навчання, критерії оцінювання).

3. Оформити відповідні записи в щоденнику освітньо-наукової практики

Тема 2. Відвідування та аналіз занять викладача-куратора

1. Відвідати 2–3 навчальних занять викладача-куратора (лекційних, семінарських або практичних).

2. Провести педагогічний аналіз відвіданих занять за такими критеріями:

- відповідність теми та змісту заняття робочій програмі;
- структура заняття;
- застосовані методи та форми навчання;
- використання цифрових та інтерактивних технологій;
- характер взаємодії викладача зі здобувачами.

3. Узагальнити результати аналізу у письмовій формі.

Тема 3. Підготовка навчально-методичних матеріалів

1. Підготувати навчально-методичні матеріали з однієї дисципліни соціокомунікативного циклу:

- фрагмент робочої програми;
- методичні рекомендації для здобувачів або завдання для самостійної роботи.

Тема 4. Розробка планів-конспектів лекцій

1. Визначити тему лекції відповідно до логіки вивчення дисципліни.

2. Розробити план-конспект лекції, який має містити:

- тему, мету та завдання лекції;
- очікувані результати навчання;
- детальний план (вступ, основні питання, висновки);
- ключові поняття та терміни;
- міждисциплінарні зв'язки.

3. Обґрунтувати методи викладання та форми активізації пізнавальної діяльності здобувачів (проблемний виклад, дискусійні елементи, візуалізація).

Тема 5. Розробка практичних і семінарських занять

1. Проаналізувати зміст навчальної дисципліни та визначити тему практичного або семінарського заняття.

2. Сформулювати мету та очікувані результати навчання заняття відповідно до освітньо-наукової програми.

3. Розробити план практичного/семінарського заняття, який включає: організаційний етап; актуалізацію опорних знань; основну частину (обговорення, виконання завдань, аналіз кейсів); підбиття підсумків та рефлексію.

4. Підібрати та описати методи проведення заняття (дискусія, аналіз ситуацій, ділова гра, робота в малих групах).

Тема 6. Опанування інтерактивних і цифрових технологій викладання у вищій школі

1. Підібрати та обґрунтувати використання цифрових інструментів і ресурсів для проведення занять (LMS, онлайн-сервіси, мультимедійні платформи).

2. Розробити інтерактивний елемент заняття (онлайн-опитування, тест, візуалізацію навчального матеріалу).

3. Описати педагогічний потенціал обраних цифрових технологій у контексті бібліотечної, інформаційної та архівної справи.

Тема 7. Проведення навчальних занять (лекційних, семінарських, практичних)

1. Провести одне навчальне заняття (лекційне, семінарське або практичне) під керівництвом викладача-куратора.

2. Забезпечити дотримання академічної доброчесності, логічної структури та методичної обґрунтованості заняття.

3. Зібрати зворотний зв'язок (усний або письмовий) щодо якості проведеного заняття.

Тема 8. Аналіз власної викладацької діяльності та підготовка звіту про проходження практики

1. Провести самоаналіз власної викладацької діяльності за такими аспектами:

- досягнення запланованих результатів;
- ефективність використаних методів;
- труднощі та шляхи їх подолання.

2. Підготувати підсумковий звіт про проходження освітньо-наукової практики відповідно до вимог програми.

3. Оформити та подати щоденник практики.

4. Підготуватися до заліку.

3. Структура науково-педагогічної практики

№ з/п	Перелік розділів, тем	Разом годин	Прак т.	Сам. роб.
1	2	3	6	7
1.	Ознайомлення з освітньою програмою та робочими планами дисциплін	11	4	7
2.	Відвідування та аналіз занять викладача-куратора	8	2	6
3.	Підготовка навчально-методичних матеріалів	14	4	10
4.	Розробка планів-конспектів лекцій	14	4	10
5.	Розробка практичних і семінарських занять	11	4	7
6.	Опанування інтерактивних і цифрових технологій викладання у вищій школі	14	4	10
7.	Проведення навчальних занять (лекційних, семінарських, практичних)	11	6	5
8.	Аналіз власної викладацької діяльності та підготовка звіту про проходження практики	7	2	5
	Разом:	90	30	60

ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ПРАКТИЧНОЇ РОБОТИ

№ з/п	Тематика	Кількість годин
1.	Ознайомлення з освітньою програмою та робочими планами дисциплін	4
2.	Відвідування та аналіз занять викладача-куратора	2
3.	Підготовка навчально-методичних матеріалів	4
4.	Розробка планів-конспектів лекцій	4
5.	Розробка практичних і семінарських занять	4
6.	Опанування інтерактивних і цифрових технологій викладання у вищій школі	4
7.	Проведення навчальних занять (лекційних, семінарських, практичних)	6
8.	Аналіз власної викладацької діяльності та підготовка звіту про проходження практики	2
	Разом:	30

Самостійна робота

№ з/п	Тематика	Кількість годин
1.	Система методичного забезпечення навчального процесу	7
2.	Структурні елементи робочої програми освітнього компоненту	6
3.	Методичне забезпечення практичних, семінарських занять	10
4.	Структурні елементи інтерактивної лекції	10
5.	Методика проведення практичного заняття	7
6.	Технологія проведення ділової гри	10
7.	Опанування методики проведення семінарського заняття	5
8.	Рефлексивний підхід у професійному становленні викладача: методи самоаналізу та критерії оцінювання власної педагогічної діяльності	5
Разом:		60

4. Методи навчання

співвикладання, вебінари та онлайн-заняття, аналіз та рецензування навчальних занять, робота в наукових гуртках.

5. Форми поточного та підсумкового контролю

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ: оцінювання результатів виконання практичних робіт; оцінювання результатів виконання самостійних робіт.

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- презентації результатів виконаних аспірантами практичних завдань;
- проведення лекційних, практичних та семінарських занять.

Критерії оцінювання результатів проходження науково-педагогічної практики

Високий рівень знання матеріалу курсу (90–100 балів, А, відмінно)	чіткість, логічність, структурованість, акуратність, повнота представлених матеріалів, висока культура їх письмового оформлення та методичного обґрунтування.
--	---

Шкала орієнтовного нарахування балів за основні форми діяльності здобувачів

Максимальна сума – 100 балів:

- підсумковий контроль – 20 балів;
- практична робота – 5 балів;
- самостійна робота – 5 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела:

1. Електронні науково-освітні системи у науковій та науково-педагогічній діяльності: глосарій / Упоряд. : Іванова С. М., Яцишин А. В., Кільченко А. В. та ін. К.: ІТЗН НАПН України, 2018. 42 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/715006//>.

2. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти : монографія / за наук. ред. Л. З. Ребухи. Тернопіль : ЗУНУ, 2022. 143 с. URL:

<https://api.dspace.wunu.edu.ua/api/core/bitstreams/41503d50-fc9d-46a6-832a-51a05f7b04d2/content>

3. Про вищу освіту : Закон України від 1 лип. 2014 р. № 1556 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

4. Про наукову і науково-технічну діяльність : закон України від 26 листоп. 2015 р. № 848 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text>

5. Про освіту : закон України від 5 верес. 2017 р. № 2145 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>

6. Самойленко І., Попадич О., Попадич Б. Змішане навчання: інноваційний підхід до освітнього процесу в умовах цифрової трансформації // Наукові праці МАУП. Педагогічні науки. 2024. Вип. 1 (60). С. 57-61. URL: <https://journals.maup.com.ua/index.php/pedagogy/article/view/3112>

7. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання : навч. посібник. Київ, 2004. 178 с.

8. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник. Київ : Знання, 2011. 310 с.

Додаткові джерела:

9. Систематизація прийомів і методів підвищення ефективності викладання лекцій / Сергій Єрмаков та ін. // Вісник КрНУ імені Михайла Остроградського : зб. наук. пр. Кременчук, 2024. Вип. 2. С. 11–18. URL: https://visnikkrnu.kdu.edu.ua/statti/2024_2_11.pdf

10. Співачук В., Іконнікова М. Сучасні інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі ЗВО // Наукові інновації та передові технології. 2022. № 9(11). С. 220-232. URL: <https://elar.khmnu.edu.ua/items/6d38fe05-e9d1-4f4c-97be-2ce7f9348734>

11. Стойка О. Я., Матейчук Д. Сучасні підходи до впровадження цифрових технологій в освітній процес ЗВО // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогоб. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. Дрогобич, 2022. Вип. 62, т. 2. С. 297–301. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/items/171d31f2-5e5a-44a5-a831-9092135975ea>

12. Стинська В. В. Методика викладання у вищій школі : навч. посіб. Івано–Франківськ, 2022. 180 с. URL: <http://library.megu.edu.ua:8180/jspui/bitstream/123456789/3766/1/2022-%d0%9d%d0%b0%d0%b2%d1%87%d0%b0%d0%bb%d1%8c%d0%bd%d0%b8%d0%b9%20%d0%bf%d0%be%d1%81%d1%96%d0%b1%d0%bd%d0%b8%d0%ba%20%d0%bd%d0%b0%20%d1%81%d0%b0%d0%b9%d1%82.pdf>

13. Шляхтун П.Н. Методика викладання соціально-гуманітарних дисциплін : навч. посібник. Київ, ВЦ «Академія», 2011. 224 с.

14. Шейко В.М., Богуцький Ю.П., Кушнарєнко Н.М. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посібник / Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології, Нац. акад. мистецтв України. Харків : ХДАК, 2016. 329 с.

Електронні ресурси

1. Харківська державна академія культури : сайт. URL: <http://lib-hdak.in.ua>

2. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського : сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

3. Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка : сайт. URL: <http://www.korolenko.kharkov.com>
4. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого : сайт. URL: <http://www.nplu.org>